

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра обліку і оподаткування

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з
дисципліни «Основи аудиту»
для здобувачів освітнього рівня «молодший бакалавр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Сакун А. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Основи аудиту» для здобувачів освітнього рівня «молодший бакалавр» спеціальності «Облік і оподаткування». Херсон: ХДАУ, 2020. 20 с.

Розробники:

Аліна Сакун, доцент кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент

Рецензент:

Ольга Петрова, к.е.н., доцент

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні
кафедри

обліку і оподаткування

Протокол від „ 27 ” _____ серпня 20 20 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 27 ” _____ серпня 20 20 року № 1

Методичні вказівки призначені для організації самостійної роботи здобувачів початкового рівня вищої освіти (короткий цикл) «Молодший бакалавр». Методичні вказівки відповідають робочій програмі дисципліни «Основи аудиту», та містять перелік питань на самостійне опрацювання, практичних задач, список рекомендованих літературних джерел.

ВСТУП

Дисципліна «Основи аудиту» є вибірковою для підготовки здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» кваліфікації «Молодший бакалавр обліку і оподаткування» у загальному обсязі 90 години, в тому числі лекції 18 годин, практичні заняття 24 години, самостійна робота 48 годин, залік. Курс викладається протягом одного семестру.

Метою дисципліни є формування системи базових теоретичних знань та практичних навичок проведення незалежної аудиторської перевірки, одержання аудиторських доказів, формулювання висновків і складання аудиторських висновків та виконання інших супутніх аудиту послуг.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати :

- сутність аудиту і його значення в сучасних умовах;
- взаємозв'язок аудиту з іншими формами контролю;
- задачі аудиту як специфічної контрольної діяльності;
- класифікацію аудиту;
- основні принципи аудиторської діяльності;
- систему нормативно-правового регулювання аудиторської діяльності в Україні;
- склад та компетенцію міжнародних організацій аудиторів;
- повноваження, структуру та порядок формування Аудиторської палати України;
- роль та правові засади функціонування професійних громадських організацій аудиторів України;
- основні положення Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики;
- права, обов'язки та відповідальність аудиторів (аудиторських фірм);
- порядок сертифікації аудиторів;
- порядок ведення Реєстру аудиторських фірм та аудиторів;
- методи, прийоми та процедури аудиту;
- поняття суттєвості в аудиті;
- методи оцінки аудиторського ризику;
- способи оцінювання системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю на підприємстві;
- порядок планування аудиту;
- сутність та види аудиторських доказів;
- джерела доказів при проведенні аудиторських перевірок;
- методи одержання аудиторських доказів;
- робочі документи аудитора;
- методика аудиту фінансової звітності підприємства;
- сутність, зміст та структуру аудиторського висновку;
- види аудиторських висновків і умови їх надання;

- порядок здійснення контролю якості роботи аудиторів;
- порядок реалізації матеріалів аудиту;
- перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми);
- сутність, об'єкти, суб'єкти та методичні прийоми внутрішнього аудиту.

вміти:

- визначати об'єкт аудиту, розраховувати рівень аудиторського ризику на основі проведених тестів внутрішнього контролю;
- вибирати найбільш сучасні та ефективні методи та прийоми аудиту;
- здійснювати листування з потенційним клієнтом до укладання договору на проведення аудиту;
- укладати договір на проведення аудиту;
- складати загальний план аудиту;
- складати детальну програму аудиту фінансової звітності;
- збирати, узагальнювати й обробляти аудиторські докази;
- оцінювати ступінь надійності аудиторських доказів;
- складати робочі документи аудитора;
- перевіряти фінансову звітність на арифметичну точність;
- складати коригуючі бухгалтерські записи щодо виправлень залишків за балансовими рахунками;
- надавати послуги з економіко-правового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання;
- проводити поетапний контроль якості роботи аудиторів;
- готувати аудиторський звіт та складати меморандум виправлених аудитором помилок за результатами перевірки;
- аналізувати ймовірність надання модифікованого аудиторського висновку;
- складати підсумкові документи внутрішнього аудиту;
- складати аудиторський висновок;
- відстежувати виконання підприємством рекомендацій аудитора;
- використовувати сучасні інформаційні технології при здійсненні аудиторської діяльності.

Самостійна робота виконується студентами згідно з розподілом годин за темами і включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, підготовка рефератів, презентацій, доповіді на наукову студентську конференцію, наукової статті. Структурно самостійна робота здобувачів вищої освіти ділиться на дві частини: організована викладачем та самостійна робота, яку здобувач вищої освіти організовує на свій розсуд, без безпосереднього контролю з боку викладача (підготовка до лекцій, семінарських і практичних занять, заліків, тощо). У зв'язку з цим підкреслимо, що управління самостійною роботою здобувачів вищої освіти – це перш за все вміння оптимізувати процес поєднання цих двох частин. У цілому ж, самостійна робота здобувачів вищої освіти під управлінням викладача є забезпеченням розвитку цільової готовності до професійної самоосвіти.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА ОБ'ЄКТИ АУДИТУ

Питання для самостійного вивчення

- 1.1. Визначення терміну «аудит». Суттєві ознаки цього поняття.
- 1.2. Історія виникнення аудиту в світі.
- 1.3. Розкрийте історичні аспекти виникнення аудиту в Україні.
- 1.4. Визначте відмінності між ревізією і аудитом.
- 1.5. Визначте поняття «зовнішній» і «внутрішній» аудит та вкажіть відмінності між ними.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати презентацію «Історія виникнення та розвитку аудиторської діяльності в світі та в Україні».

Завдання 1. Охарактеризувати основні відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом за ознаками (табл. 1).

Таблиця 1 - Основні відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом

Ознака	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
Суб'єкт		
Основне завдання		
Мета і об'єкти		
Спрямованість		
Періодичність здійснення		
Залежність		

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ, ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ АУДИТОРІВ

Питання для самостійного вивчення

- 2.1. Зміст Стандартів аудиту та етики.
- 2.2. Порядок сертифікації аудиторів.
- 2.3. Порядок пересертифікації аудиторів.
- 2.4. Підвищення кваліфікації аудиторів.
- 2.5. Перелік документів для внесення суб'єктів аудиторської діяльності до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів, які одноособово надають аудиторські послуги.
- 2.6. Організація праці аудиторів та її оплата.

2.7. Понятійний інструмент аудиторської діяльності за Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

2.8. Правове поле обов'язкового аудиту.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Сформулювати основні характеристики етичних принципів аудиту відповідно до вимог Кодексу професійної етики аудиторів України. Результати оформити у вигляді табл. 2.

Таблиця 2 - Етичні принципи Кодексу професійної етики аудиторів України

Принцип	Суть принципу
Чесність	
Об'єктивність	
Конфіденційність	
Професійна поведінка	
Професійні норми	
Незалежність	

Завдання 2. Розглянути наведені ситуації і вказати, чи порушуються принципи професійної етики аудитора. Обґрунтувати відповідь.

Ситуація 1. Після виявлення карних порушень аудитор рекомендував клієнтові подати відповідну заяву до судово-слідчих органів.

Ситуація 2. Після завершення перевірки аудитор залишив у себе всі свої записи, пов'язані з аудиторською перевіркою клієнта.

Ситуація 3. Банк звернувся до аудиторської фірми з проханням викрити шахрайство одного із своїх клієнтів. Аудиторська фірма погодилася виконати замовлення.

Ситуація 4. Аудитор працює за сумісництвом вахтером.

Ситуація 5. Аудитор фірми «Астро», що здійснював перевірку акціонерного товариства у минулому році, надав інформацію про результати перевірки аудиторю фірми «Корн», що здійснює аудит товариства у поточному році без згоди на це клієнта.

Ситуація 6. Аудиторська фірма придбала канцтовари на правах дилера.

Ситуація 7. Аудитор попросив про надання йому інформації, що складає комерційну таємницю підприємства, посилаючись на те, що не може скласти об'єктивного висновку.

Ситуація 8. Аудитор розповсюдив інформацію про негативну роботу свого колеги-аудитора, внаслідок чого залучив декілька клієнтів свого колеги.

Завдання 3. Визначити, в якій ситуації аудитор дотримався відповідних етичних норм, а в яких - ні.

Вихідні дані. У ході аудиту при підтвердженні достовірності залишку виробничих запасів у «Балансі», аудитор встановив нестачу лакофарбових матеріалів на суму 600 грн. Матеріально відповідальна особа - Сидоренко І.В.

Ситуація 1. Про виявлену нестачу аудитор не повідомив керівництво підприємства-замовника з причини родинних стосунків з Сидоренком І.В.

Ситуація 2. Про виявлену нестачу аудитор повідомив бухгалтера підприємства з обліку заробітної плати та порадив списати нестачу за рахунок заробітної плати Сидоренко І.В.

Ситуація 3. Про виявлену нестачу аудитор повідомив керівництво підприємства-замовника та зробив відповідні записи та розрахунки в аудиторському звіті.

ТЕМА 3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ, АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК, ШАХРАЙСТВО ТА ПОМИЛКИ В АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Питання для самостійного вивчення

- 3.1. Система економічних ризиків та місце в ній аудиторського ризику.
- 3.2. Характеристика аудиторського ризику.
- 3.3. Методи визначення аудиторського ризику.
- 3.4. Система економічних ризиків та місце в ній аудиторського ризику.
- 3.5. Характеристика аудиторського ризику.
- 3.6. Методи визначення розміру аудиторського ризику.
- 3.7. Оцінювання властивого ризику.
- 3.8. Оцінювання ризику при контролі.
- 3.9. Оцінювання ризику не виявлення викривлень у фінансових документах

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Здійснити класифікацію наведених нижче фактів за їх відношенням до помилок чи шахрайства:

1) помилкова сума у платіжній відомості за підсумком з нарахованої заробітної плати;

2) на 30 грн занижена сума балансової вартості нестачі;

3) завищено на 1000 грн обсяг ремонтних робіт;

4) бухгалтером видано грошові кошти з каси за відсутності касира;

5) автомобіль, що не належить підприємству, відображено у балансі у складі основних засобів;

6) проведено запис за дебетом рахунка 281 «Товари на складі» на підставі безтоварної накладної;

7) неправильно визначено суму ПДВ у рахунку-фактурі постачальника;

8) неправильно підраховано підсумок у Головній книзі за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»;

9) списано з балансу легковий автомобіль, термін корисного використання якого не закінчився;

10) комірник включив до звіту про рух матеріальних цінностей показники, не підтверджені первинними документами.

Завдання 2. Охарактеризувати методичний інструментарій та інформаційне забезпечення для виявлення таких фактів шахрайства:

- підробка підписів при одержанні грошей особами, яким видано заробітну плату;

- включення у відомість на видачу заробітної плати за минулий місяць прізвища працівника, що був прийнятий на роботу 29 числа поточного місяця;

- списання природного убутку товарно-матеріальних цінностей, що такому убутку не підлягають;

- нарахування амортизаційних відрахувань для цілей податкового обліку на об'єкт основних засобів в оперативній оренді;

- неповне оприбуткування в касі готівки з поточного рахунка, що надійшла на господарські потреби;

- завищене відображення в обліку обсягів виконаних робіт;

- неправомірне відшкодування підзвітній особі понаднормових витрат під час перебування у відрядженні.

Завдання 3. Проаналізувати індикатори можливих помилок в системі обліку клієнта (табл. 1) та визначити джерела їх виявлення.

Таблиця 1 - Аналіз ознак чи індикаторів можливих помилок

Ознаки-індикатори помилок	Джерела їх виявлення
Значна кількість операцій в іноземній валюті	
Наявність помилок в організації обліку	
Застосування неправильних облікових оцінок	
Нетипові операції	
Незвичайні залишки по рахунках	
Несвоєчасне відображення господарських операцій в обліку	
Відсутність деяких обов'язкових реквізитів первинних документів	
Значна кількість розрахункових операцій в одному обліковому регістрі	
Галузеві та загальноекономічні ризики	
Ризики діяльності керівництва	

ТЕМА 4. ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ, СТАДІЇ І ПРОЦЕДУРИ АУДИТУ

Питання для самостійного вивчення

- 4.1. Задачі та джерела планування аудиту.
- 4.2. Переваги аудиторської діяльності при застосуванні планування.
- 4.3. Методологія, методика, технологія та види планування.
- 4.4. Чим відрізняється загальний план від програми аудиту?
- 4.5. Розробка загального плану проведення аудиту.
- 4.6. Планування конкретної аудиторської перевірки.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. На підставі проведеного тестування внутрішнього контролю розрахунків з підзвітними особами встановити коло необхідних контрольних процедур аудитора, використовуючи результати тестів, наведених в таблиці.

№ з/п	Господарські операції	Види внутрішнього контролю	Виявлені помилки	Необхідні контрольні процедури
1	Прийняття рішення про відрядження (оформлення посвідчення)	Дозвіл керівника	- Відсутність дозволу	
			- Недоцільність відрядження	
			- Фіктивне посвідчення (нереальність облікової інформації)	
2	Видача авансу на відрядження (оформлення видаткового касового ордеру і видача коштів з каси)	Дозвіл керівника	Відсутність дозволу	
		Розподіл обов'язків по виписуванню касових ордерів і видачі коштів	Фіктивний ордер	
		Дозвіл керівника, перевірка виконання завдання	Відсутність дозволу, недоцільність відрядження	
3	Оформлення авансового звіту	Перевірка показників авансового звіту бухгалтером	Арифметична неточність	
			Несвоєчасність розрахунків	
			Неправильна кореспонденція розрахунків	

Теми для рефератів:

- 1.Порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду планування в аудиті.
- 2.Вплив стратегії аудиту на якість, повноту та своєчасність аудиторських висновків.
- 3.Договірні відносини в аудиті.

ТЕМА 5. АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ ТА РОБОЧІ ДОКУМЕНТИ АУДИТОРА

Питання для самостійного вивчення

- 5.1.Сутність аудиторського доказу.
- 5.2.Значимість аудиторських доказів.
- 3.3.Тести системи контролю.
- 5.4.Процедури перевірки на суттєвість.
- 5.5.Аудиторські докази, їх сутність.
- 5.6.Класифікація аудиторських доказів.
- 5.7.Значимість аудиторських доказів.
- 8.8.Визначення помилок і шахрайства.
- 5.9.Дії аудиторів у разі виявлення помилок та шахрайства.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Проранжирувати докази за ступенем їх надійності, починаючи з найвищого:

- 1.Аналіз фактичних витрат, підготовлений працівником підприємства.
- 2.Виписка з установчого договору, що підтверджує внесок учасників до статутного капіталу.
- 3.Акт інвентаризації запасів, що була проведена за участі аудитора.
- 4.Приватна розписка Гаврилова А.О. про отримання готівки в касі.
- 5.Висновок незалежного експерта про ринкову вартість автомобіля ЗІЛ-800 грн.

Завдання 2. Необхідно:

1.Оформити робочий документ про спостереження за проведенням інвентаризації на досліджуваному підприємстві та вибірковою перевіркою її результатів.

2.Скласти лист аудитора до керівництва підприємства, в якому дати загальну оцінку проведеній інвентаризації, рекомендації та внести корективи.

Вихідні дані:

У ТОВ «Агро-Інвест» в Наказі про облікову політику відповідальність за організацію інвентаризації несе головний бухгалтер, який повинен створити

необхідні умови для її проведення у стислі строки, визначити об'єкти, кількість і строки проведення інвентаризації.

Обов'язкова інвентаризація проводиться лише перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, що залучені на умовах оренди.

По машинно-тракторному парку запроваджена бригадна матеріальна відповідальність. В поточному році змінився керівник бригади. Через 3 місяці було виявлено нестачу запчастин до культиватора. Новий керівник бригади не визнає себе винним по факту нестачі, тому в обліку сформовано запис:

дебет 947, кредит 207.

У товаристві два склади по зберіганню сільськогосподарської продукції. МВО по обох складах - Сидоров О.П. Інвентаризація згаданих складів проводиться в один день, причому по складу 1 - в першій половині дня, а по складу № 2 - у другій половині дня.

Під час інвентаризації операції з оприбуткування і відпуску ТМЦ документуються у звичайному порядку.

ТЕМА 6. АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Питання для самостійного вивчення

- 6.1.Склад установчих документів підприємства.
- 6.2.Джерела інформації аудиту установчих документів.
- 6.3.Мета аудиту установчих документів.
- 6.4.Основні аудиторські процедури під час перевірки установчих документів.
- 6.5.Поняття облікової політики. Мета та основні завдання аудиту облікової політики.
- 6.6.Джерела інформації аудиту облікової політики.
- 6.7.Типові порушення, які трапляються під час аудиту облікової політики.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Необхідно: Скласти звіт аудитора про достовірність залишку основних засобів у балансі ТОВ «Агропром» станом на 31.12.20_ р. Оцінити вплив виявлених відхилень на фінансовий стан підприємства.

Вихідні дані:

Таблиця 1 - Баланс ТОВ «Агропром» за 20_ р.,грн (фрагмент)

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Основні засоби			
залишкова вартість	030	133000	188000
первісна вартість	031	165000	229000
знос	032	32000	41000

Протягом року здійснено такі, операції:

- 1) Нарахована амортизація основних засобів у сумі 9000 грн.
- 2) Безоплатно отримано обприскувач «ОБП - 100», первісна вартість якого 17000 грн, накопичений знос - 8000 грн.
- 3) Здійснено поточний ремонт виробничого обладнання: списано матеріали - 800 грн., нараховано за нарядом робітникам - 1100 грн. Витрати на ремонт віднесено на збільшення балансової вартості обладнання.
- 4) Одержано на умовах оперативної оренди бурякозбиральний комбайн: первісна вартість - 25000 грн., накопичений знос – 2000 грн. Комбайн обліковано у складі основних засобів підприємства.

Теми для рефератів:

1. Зарубіжний досвід застосування аудиторських процедур.
2. Обґрунтування співвідношення між обсягом тестів контролю та процедур по суті при проведенні системного аудиту.
3. Взаємозв'язок аудиторських процедур отримання доказів та відповідних тверджень у фінансових звітах.

ТЕМА 7. АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ ТА ІНШІ ПІДСУМКОВІ ДОКУМЕНТИ

Питання для самостійного вивчення

- 7.1. Відмінність видів аудиторських звітів.
- 7.2. Порядок складання аудиторського звіту.
- 7.3. Охарактеризуйте структуру аудиторського звіту.
- 7.4. Як правильно обрати той чи інший вид аудиторського звіту.
- 7.5. Інша підсумкова документація, що передається замовнику
- 7.6. Як підготувати звіт аудитора керівництву суб'єкта господарювання?

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Здійснити класифікацію подальших подій за характером викликаних змін у річному звіті підприємства. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 1).

Таблиця 1 - Події після дати балансу

Подія	Вид події
Злиття підприємств	
Банкрутство єдиного постачальника сировини	
Арешт поточних рахунків підприємства	
Створення розгалуженої мережі філій	
Розірвання договору з покупцем, обсяг торговельних операцій з яким складає близько 70%	
Пожежа, що призвела до втрати 10% майна підприємства	

Завищення балансової вартості виробничих запасів на 200000 грн.	
Продаж 70% основних засобів, що були відображені у складі необоротних активів	
Додаткова емісія акцій	
Визнання дебіторської заборгованості в сумі 120000 грн. безнадійною	

Завдання 2. Проаналізувати інформацію, наведену на рис. 1.

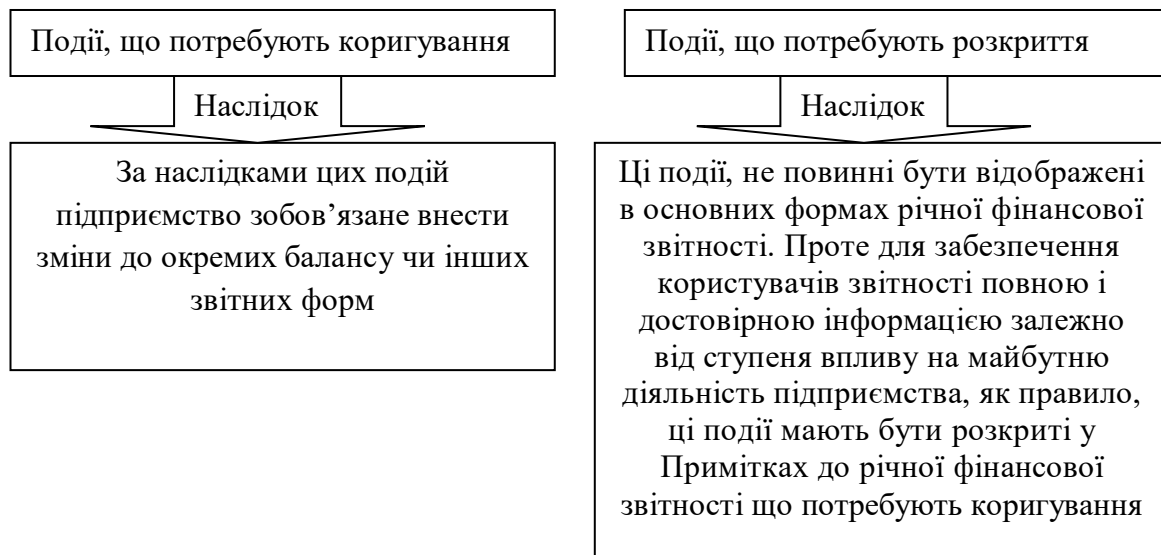

Рисунок 1 - Види подальших подій після дати балансу

Завдання 3. Надати порівняльну характеристику аудиторського звіту і звіту аудитора перед замовником. Результати представити у вигляді таблиці.

Таблиця 1 Порівняльна характеристика аудиторського висновку і аудиторського звіту

Ознака порівняння	Аудиторський звіт	Звіт аудитора перед замовником

ТЕМА 8. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ЇХ ОБ'ЄКТИ І ВИДИ

Питання для самостійного вивчення

- 8.1. Як відрізнити аудит від супутніх аудиторських послуг.
- 8.2.. Що представляє собою Меморандум виправлених аудитором помилок за результатами перевірки?
- 8.3. Моніторинг виконання клієнтом рекомендацій аудитора.
- 8.4. Як відбувається модифікація аудиторського висновку у випадку невиконання клієнтом рекомендацій аудитора.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Необхідно:

1. Встановити порядок відновлення бухгалтерського обліку підприємства.

2. Оформити результати надання послуг аудиторською фірмою відповідними документами (табл. 1).

3. Відповідно до наявних на підприємстві податкових накладних відновити облік податку на додану вартість (Для виконання завдання необхідно користуватися комплектом податкових накладних)

Таблиця 1 - Оформлення результатів надання послуг аудиторських фірм

Вид супутніх аудиту послуг	Оформлення надання послуг
Послуги експерта	Експерт надає результати своєї роботи письмово у вигляді висновку (звіту, розрахунку тощо). Відомості, включені до висновку експерта, повинні викладатися таким чином, щоб очевидними були їх зміст і форма, та неможливі різні тлумачення. Він готується на паперовому, машинному або інших носіях, як мінімум у двох примірниках, один з яких надається господарюючому суб'єкту, а другий - аудиторській фірмі. Висновок підлягає включенню до робочої документації аудиторської фірми
Ведення бухгалтерського обліку	Результати ведення бухгалтерського обліку засвідчують складені аудитором облікові реєстри та звітність, які передбачені формою ведення обліку у господарюючого суб'єкта і договором про надання супутніх аудиту послуг
Відновлення бухгалтерського обліку	Відновлення обліку залежно від умов договору може передбачати оформлення облікових реєстрів на підставі наявної первинної документації або інформації, отриманої від третіх осіб. Результатом такого виду послуг будуть відновлені аудитором облікові реєстри і звітність
Організація бухгалтерського обліку	У ході організації бухгалтерського обліку аудитор розробляє Наказ про облікову політику, форми первинних документів, складає графік документообороту відповідно до операцій, які підприємство планує здійснювати, обирає найбільш ефективну форму ведення обліку, здійснює підбір облікового персоналу, розробляє відповідні посадові інструкції тощо. Наведені документи відображають результат надання таких послуг
Складання бухгалтерської (фінансової) звітності	Підготовлена аудитором фінансова звітність є результатом виконаної роботи
Захист бухгалтерської та податкової звітності в ДП	Письмовий висновок або виступ аудитора в господарському суді є результатом виконаної роботи
Удосконалення (модернізація) діючої системи обліку	Результатом надання такого виду послуг можуть бути документи, що розроблені в ході удосконалення системи обліку в цілому та окремих її елементів (Наказ про облікову політику, графік документообороту, посадові інструкції бухгалтерів тощо)

Завдання 2. На підставі наведених витягів з проектів Статуту, установчого договору та даних про склад засновників фірми визначити і пояснити, чи мають право зазначені фірми займатись аудитом (слід посилається на відповідні нормативні документи).

Ситуація 1. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Проф-Консалтинг». Діяльність аудиторської фірми «Проф-Консалтинг» передбачає:

- складання аналітичних таблиць;
- ведення бухгалтерського обліку;
- консультації з оподаткування.

Ситуація 2. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Контроль». Діяльність аудиторської фірми «Контроль» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- рекламну діяльність;
- видання методичної літератури з аудиту.

Ситуація 3. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Контролінг». Діяльність аудиторської фірми «Контролінг» передбачає:

- аудит;
- аудиторські послуги;
- торгівлю підручниками, посібниками з аудиту та канцелярськими товарами.

Ситуація 4. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Аудит-послуги»: Діяльність аудиторської фірми «Аудит-послуги» передбачає:

- аудит;
- експрес-перевірку та оцінку показників фінансової звітності клієнта;
- надання послуг з ведення бухгалтерського обліку та складання звітності;
- консультації з питань реорганізації підприємств.

ТЕМА 9. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ЙОГО СУТНІСТЬ, ОБ'ЄКТИ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ

Питання для самостійного вивчення

- 9.1. Дайте визначення внутрішнього аудиту.
- 9.2. Яка роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством.
- 9.3. Цілі внутрішнього аудиту.
- 9.4. Методичні прийоми внутрішнього аудиту, призначені для досягнення поставлених цілей.
- 9.5. Модель, етапи та звітні документи внутрішнього аудиту.
- 9.6. Який зв'язок між внутрішнім і зовнішнім аудитом.
- 9.7. Які об'єкти внутрішнього аудиту при проведенні операційного аудиту.
- 9.8. Умови доцільності проведення внутрішнього аудиту.

9.9.Спільні і відмінні сторони між внутрішнім і зовнішнім аудитом.

9.10. Роль внутрішнього аудиту в забезпеченні збереження активів підприємства.

9.11.Роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати презентацію «Практичний досвід функціонування внутрішнього аудиту на підприємствах України».

Завдання 1. Охарактеризувати типи організаційних структур служб внутрішнього аудиту (табл. 1). Визначити доцільність застосування певного типу організаційної структури для підприємств різних розмірів.

Таблиця 1 - Типи структур апарату внутрішнього аудиту

Тип структури	Характеристика
Лінійне адміністративне підпорядкування	Працівники служби внутрішнього аудиту прямо підпорядковуються керівнику підприємства. Такий підхід має місце на малих і середніх підприємствах
Лінійно-штабне підпорядкування	Служба внутрішнього аудиту поділяється на сектори, а керівник цього органу дає розпорядження керівникам секторів. Такий підхід виправданий лише на великих підприємствах зі складною організаційною структурою
Комбінована структура	Передбачає передачу окремим службам управління частини прав і функціональних обов'язків внутрішніх аудиторів

Завдання 2. Визначити зміст контрольних функцій фахівців підрозділу внутрішнього аудиту. Пояснити зміст і призначення розпорядчих документів, якими вони регламентуються. Скласти посадову інструкцію внутрішнього аудитора.

Завдання 3. Обґрунтувати зміст вимог до оцінки якості підсистем внутрішнього аудиту, результати оформити у табл. 2.

Таблиця 2 – Вимоги до оцінки якості підсистем внутрішнього аудиту

Вимога	Зміст
Об'єктивність	
Системність	
Наочність	
Надійність	
Вірогідність	
Універсальність	
Доступність	
Оперативність	
Доцільність	

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання, що висуваються сучасними умовами перед фахівцями, настільки складні, що їх рішення вимагає творчого пошуку, дослідницьких навичок. У зв'язку із цим сучасний фахівець повинен володіти не тільки необхідною сумою фундаментальних і спеціальних знань, а й певними навичками творчого рішення практичних завдань, постійно підвищувати свою кваліфікацію, швидко адаптуватися до мінливих умов. Всі ці якості необхідно формувати в процесі навчання. Виховуються вони через активну участь здобувачів вищої освіти у науково-дослідній роботі

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти – один з найважливіших засобів підвищення якості підготовки спеціалістів у вищій школі. Це комплекс заходів наукового, методичного, організаційного характеру, що забезпечує наукові дослідження відповідно до обраної спеціальності.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Основи аудиту» включає:

- аналіз наукової літератури;
- систематизація матеріалів опрацювання літературних джерел;
- підготовка презентацій;
- підготовка наукових доповідей;
- підготовка тез на наукову конференцію;
- підготовка наукової статті тощо.

Становлення і розвиток науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни допомагає молодим дослідникам оволодіти методикою наукових досліджень, розвинути навички самостійної пошукової роботи, розвинути творчу ініціативу та здібності до теоретичного аналізу.

При підготовці наукової статті або тези необхідно дотримуватися **відповідної структури**, яка включає:

- постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів;
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку;
- список використаних джерел.

Оформлення статті регламентується вимогами наукового видання, де планується публікація наукової статті.

Підготовлена здобувачем вищої освіти наукова стаття або тези подаються викладачеві для рецензування. Після усунення всіх зроблених зауважень стаття

або тези подається до друку. Оцінюється такий вид роботи здобувача вищої освіти коли стаття або тези надруковано у відповідному збірнику.

З метою допомоги здобувачу вищої освіти при підготовці наукової статті пропонуються напрями наукових досліджень з аудиту.

Напрями наукових досліджень з основ аудиту

1. Ретроспективна оцінка розвитку аудиторської діяльності.
2. Методичне забезпечення проведення аудиторських перевірок.
3. Документальне оформлення аудиторської перевірки.
4. Зарубіжний досвід регулювання аудиторської діяльності.
5. Актуальні проблемні аспекти щодо організації аудиторської діяльності.
6. Професійний рівень аудиторів: проблемні аспекти та шляхи їх вирішення.
7. Стандартизація аудиту. Сучасний стан та перспективи.
8. Професійні аудиторські організації та їх роль в аудиторській діяльності.
9. Аудиторська діяльність: етика ведення бізнесу.
10. Вдосконалення методики проведення аудиту.
11. Вдосконалення комп'ютеризації процесу аудиту.
12. Галузеві особливості проведення аудиторських перевірок.
13. Співпраця державних контролюючих органів з аудиторськими фірмами.
14. Якість аудиторських послуг.

Рекомендована література

1. Аудит: теорія і практика застосування міжнародних стандартів : навч. посіб./ [С.М. Петренко, І.М. Пальцун]. – Львів: «Магнолія 2006», 2018. – 744 с.
2. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. [для студ. Вищих навч. закл.] / В.Я. Плаксієнко, Ю.А. Верига, В.А. Кулик. Є.А. Карпенко. – Київ : ЦУЛ. 2019. – 509 с.
3. Внутрішній аудит : навч. посіб. / [за ред. Ю. Б. Слободяник]. – Суми: ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. – 248 с.
4. Електронний аудит –сучасна форма електронного контролю (світові тенденції та етапи запровадження)≈ Electronicaudit–modern form of electronic control (global trends and stages of implementation): навч. посіб./за заг. ред. Г. М. Білецької.К: Алерта, 2018. 206с. http://ndi-fp.nusta.edu.ua/files/doc/2018_NDI_Elektronniy_audit.pdf
5. Аудит: навчальний посібник / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017.- 246 с.
6. Бондар Ю.В. Робочі документи аудитора. Лід Скедьюли та Програми. Аудиторська вибірка: посібник. Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2017. 396 с.
7. Аудит: методика і організація : навч. посібник /Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ;Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид.,перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с. ISBN 978-966-695-425-4
8. Баранова А.О. Аудит: навчальний посібник / А. О. Баранова, Т. А. Наумова.,А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 246 с.
9. Аудит : навч. посіб. / [С.І. Дерев'янюк, Н.П. Кузик, С.О. Олійник] – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 380 с.
10. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (стандарти): видання 2017 р. / Пер. з англ. – К. : Міжнародний інститут внутрішніх аудиторів, Інститут внутрішніх аудиторів України.
11. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: вид. 2014 року. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2015 – 997 с.
12. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : закон України від 21.12.2017 р., № 2258-VIII – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
13. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.99 р., № 996-XIV зі змінами і доповненнями – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
14. Accounting, Auditing & Accountability Journal <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/0951-3574>
15. Accounting Research Journal <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/1030-9616>

16. Офіційний сайт Державної установи «Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» http://www.apob.org.ua/?page_id=789&lang=en
17. Аудиторська палата України www.apu.cjm.ua
18. Всеукраїнський тижневик «Баланс» <http://www.balance.dp.ua/>
19. Журнал «Незалежний аудитор» <http://n-auditor.com.ua/ru/>
20. Журнал Аудитор України <http://auditorukr.com.ua>
21. Журнал Бухгалтерський облік і аудит www.business.kiev.ua
22. Український діловий тижневик «Контракти» www.kontrakty.com.ua
23. Газета «Все про бухгалтерський облік» www.vobu.com.ua
24. Законодавство України www.zakon.gov.ua